

Oscar Wilde

PRINȚUL FERICIT

și alte povestiri

Traducere din limba engleză de Ticu Archip
Ilustrații de Octav Grigorescu

arthur
retro

CUPRINS

Prințul Fericit	5
Privighetoarea și trandafirul	21
Prietenul credincios	31
Un Foc-de-artificii fără pereche	46

PRINȚUL FERICIT

SUS, pe o columnă înaltă, stătea privind peste cetate statuia Prințului Fericit. Strălucea Prințul din creștet până-n tălpi în poleială de aur curat, ochii lui erau două safire luminoase, iar la mânerul spadei un mare rubin își juca apele sângerii.

Și toată lumea rămânea uimită la vederea lui.

— E frumos ca un cocoșel-de-vânt, își dădu odată părerea unul din consilierii orașului, doritor să se ducă vestea despre priceperea sa artistică. Nu însă și la fel de folositor, adăugă el, de teamă să nu-l creadă oamenii cu capul în nori, așa cum nici nu era din fire.

— De ce nu poți să fii și tu ca Prințul Fericit? îl întrebă o mamă grijulie pe băiețelul ei, care plângea după luna din cer. Prințului Fericit nu-i trece niciodată prin minte să plângă pentru fitece.

— Bine că mai e și-un fericit pe lumea asta! mormăi un biet dezamăgit, cu ochii pironiți pe minunata statuie.

— Parc-ar fi un înger, spuneau copiii orfelinatului, ieșind din catedrală în falnicele lor anterie stacojii și curatele lor șorturi albe.

— Dar de unde știți? se amestecă Dascălul de matematici. Văzut-ați vreunul cu ochii?

— Da, cum să nu, în vis, răspunseră ei, iar Dascălul de matematici se încruntă și-i săgetă cu privirea, căci el nu îngăduia copiilor să viseze.

Într-o noapte, a zburat peste acea cetate un flecușteț de Rândunel. Prietenele lui porniseră, cu șase săptămâni înainte, către țara Egiptului,

dar el rămăsese în urmă, îndrăgostit fiind de o Trestie, frumoasă ca niciuna pe lume. O întâlnise la început de primăvară, pe când zbura în josul râului după o cogeamite găză gălbuie, și atât de tare îl vrăjise mijlocelul subțire al Trestiei, încât se oprise locului ca să-i vorbească.

— Mă lași să te iubesc? o întrebă deschis, căci îi plăcea să meargă drept la țintă, iar Trestia îi făcu o plecăciune adâncă.

Se pornise atunci Rândunelul să zboare jur-împrejur, mângâind apa cu aripile și stârnind mărunte unduiri argintii.

Era felul său de a-i face curte; și așa a ținut-o cât a fost vara de lungă.

— Ce alegere caraghioasă, ciripeau celelalte rândunele.

— N-are pic de avere, iar rubedenii, cu nemiluita!

Și, de bună seamă, râul gema de trestii. Pe urmă, când s-a ivit toamna, tot stolul și-a luat zborul peste mări și peste țări.

După plecarea prietenelor, Rândunelul se simți însingurat, iar Sânziana dorului său începu să-l obosească.

„Îi lipsește farmecul vorbirii“, își zise, „apoi mi-e teamă că e și ușuratică, fiindcă prea-și face ochi dulci cu vântul.“

Și, negreșit, la orice adiere a vântului, Trestia se mlădia în neasemuit de grațioase reverențe.

„Îi înțeleg firea casnică“, mai gândi Rândunelul, „dar mie-mi place grozav să călătoresc și firesc ar fi să-i placă și soției mele.“

— Vrei s-o luăm razna amândoi? o întrebă el în cele din urmă, dar Trestia își scutură capul.

Era tare legată de căminul ei.

— Ți-ai bătut joc de mine, izbucni Rândunelul. Eu plec spre Piramide. Rămâi cu bine!

Și își luă zborul.

A zburat așa o zi întreagă și, la vreme de seară, a ajuns în cetate.

„Unde să trag oare?“ se întrebă el. „Sper că orașul a făcut ceva pregătiri.“

Ochii îi căzură pe statuia de pe columna înaltă.

— Am găsit! strigă el bucuros. E un loc minunat, în plin aer proaspăt!

Și se lăsă de sus chiar la picioarele Prințului Fericit.

— Ce mai iatac de aur! își zise încetișor, pe când privea în jur și se pregătea de culcare; dar, când să-și vâre capul sub aripă, un strop mare de apă a picat pe el. Ia te uită poznă! strigă mirat. Pe cer nu-i nici urmă de nor, stelele strălucesc de-ți iau ochii și cu toate astea plouă! Clima din nordul Europei e grozav de afurisită! Trestioara nu se mai sătura de ploaie, dar asta doar din egoism!

A mai picat apoi alt strop.

„La ce folosește o statuie, dacă nu te apără măcar de ploaie?“ se întrebă plictisit. „Ia să-mi caut eu un horn ca lumea!“

Și se hotărî să zboare aiurea.

Dar când să-și deschidă aripile, pică al treilea strop...

Rândunelul privi atunci în sus și văzu... vai, ce-i fu dat să vadă?!

Ochii Prințului Fericit înotau în lacrimi și lacrimile lunecau șiroaie pe obrajii lui de aur. În lumina albă a lunii chipul lui era atât de frumos, încât Rândunelul se simți înduioșat.

— Cine ești tu? îl întrebă el.

— Sunt Prințul Fericit.

— Atunci de ce plângi? adăugă nedumerit. M-ai udat learcă.

— Pe vremea când eram în viață și aveam o inimă de om, răspunse statuia, nu știam ce-s lacrimile, căci trăiam în Palatul Sans-Souci¹, unde durerii nu-i e îngăduit să intre. Cât era ziua de lungă mă veseleam în grădină cu prietenii mei, iar când cobora seara eram în fruntea dansului în Sala cea Mare. Jur-împrejurul grădinii se ridica un zid foarte înalt, dar niciodată nu mi-a trecut prin minte să întreb ce e dincolo de el; în preajmă, totul mi se părea atât de frumos! Curtenii mă numeau „Prințul Fericit“ și fericit eram, cu adevărat, dacă plăcerea poate fi fericire. Așa am trăit și așa am murit. Iar acum, că nu mai am viață, m-au ridicat aici sus, atât de sus, încât pot vedea toată hidoșenia, toată amărăciunea

---

¹ În limba franceză, *sans souci* înseamnă „fără griji“ (n. red.).

cetății mele și, cu toate că inima mea e de plumb, nu pot face altceva decât să plâng.

„Cum adică, nu e cu totul și cu totul de aur?“ gândi Rândunelul în sinea lui, căci era prea cuviincios pentru a-și mărturisi gândul.

— Departe, tare departe, urmă statuia cu glas coborât și cântător, departe, într-o ulicioară, se află o căsuță sărmană. Prin fereastra-i deschisă văd o femeie stând la masă. Are fața suptă și ofilită, iar mâinile-i aspre și roșii sunt totuna de împunsăturile acului, căci e cusătoreasă. Acum brodează floarea-patimei pe rochia de atlas ce-o va purta la viitorul bal al curții cea mai drăgălașă dintre însoțitoarele Reginei. Într-un ungher al odăii, băiețelul ei zace bolnav pe un pat. Are friguri și tânjește după portocale. Maică-sa nu poate să-i dea decât apă goală și el plânge... Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, nu vrei să-i duci rubinul de pe mânerul spadei mele? Eu am picioarele înțepenite în soclul acesta și nu mă pot mișca.

— Pe mine mă așteaptă în Egipt, răspuse Rândunelul. Prietenele mele zboară în sus și-n jos deasupra Nilului și stau de vorbă cu florile uriașe de lotus. În curând or să se ducă la culcare în cripta Regelui-cel-Mare. Regele se află chiar el acolo, în racla lui zugrăvită. E învelit în feșe galbene și îmbălsămat cu mirodenii. Are în jurul gâtului un șirag străveziu de jad verde, iar mâinile-i sunt ca două frunze veștede.

— Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, stăruie Prințul, nu vrei să rămâi cu mine o noapte și să fii solul meu? Pe copil îl chinuie setea și pe maică-sa jalea.

— Vezi că mie nu prea îmi plac băieții, răspuse Rândunelul. Vara trecută, când locuiam pe lângă râu, erau doi bădărani de băieți, copiii morarului, care zvârleau mereu cu pietre în mine. Firește că nu m-au nimerit niciodată: noi, rândunelele, suntem grozav de meștere în ale zborului, apoi eu mă trag și dintr-un neam vestit în sprinteneală; oricum însă, era o lipsă de cuviință...

Dar Prințul Fericit părea atât de îndurerat, încât Rândunelul se întristă.

— E foarte frig aici, îi spuse, dar am să mai rămân cu tine o noapte și o să-ți împlinesc solia.

— Mulțumesc, micuțule Rândunel, răspunse Prințul.

Și așa, după ce a scos rubinul de pe spada Prințului, Rândunelul zbură cu el în cioc peste acoperișurile orașului.

A trecut pe lângă turnul Catedralei cu îngeri ciopliți în marmură albă. A trecut pe lângă palat și a auzit zvon de dans. O încântătoare fată ieșise în balcon cu iubitul ei.

— Cât de minunate sunt stelele cerului, îi șoptea el, și cât de minunată puterea dragostei!

— Nădăjduiesc să-mi fie gata rochia pentru serbarea cea mare, îi răspunse ea. Am poruncit să mi-o brodeze toată cu floarea-patimei, dar cusătoresele astea-s atât de trândave!

A trecut apoi Rândunelul peste apele râului și a văzut felinare atârând de catargele corăbiilor. A zburat deasupra Ghetoului și a văzut evrei bătrâni tocmindu-se unii cu alții și cântărind bani pe talere din cupru. În cele din urmă a ajuns la căsuța cea sărmană și a privit înăuntru: băiețașul se zvârcolea în pat, scuturat de friguri, iar pe mumă-sa o doborâse somnul, de istovită ce era. S-a repezit Rândunelul și a pus bobul mare de rubin pe masă, lângă degetarul femeii. A zburat apoi ușor jur-împrejurul patului, fluturându-și aripile peste fruntea copilului.

— Ce răcoare simt, se vede că-mi merge mai bine, șopti copilul și se cufundă într-o piroteală dulce.

Pe urmă Rândunelul își luă zborul îndărăt, la Prințul Fericit, și-i povesti tot ce făcuse.

— Foarte ciudat, se minună el, acum îmi este cald, deși vremea-i atât de rece!

— Fiindcă ai făcut o faptă bună, îi răspunse Prințul.

Iar el, mititelul, rămase pe gânduri și adormi. Căci de câte ori încerca să gândească, îl și prindea somnul.

Când se crăpă de ziuă, Rândunelul zbură devala la râu, ca să facă o baie.

— Iată un fenomen uimitor! se minună Profesorul de ornitologie, pe când trecea podul. O rândunică, iarna!

Și se apucă să scrie un articol lung privitor la aceasta în ziarul local. Toată lumea vorbește despre articol, căci era împănăt cu atâția termeni științifici, încât nimeni n-a priceput o iotă.

— La noapte plec în Egipt! se hotărî Rândunelul și, la gândul acesta, inima-i creștea de bucurie.

Dădu o raită pe la toate monumentele cetății și rămase multă vreme sus, în vârful clopotniței. Pe oriunde trecea, vrăbiile se porneau a ciripi:

— Grozav de distins străinul de colo!

Iar el se bucura nespus în sinea lui.

Cum văzu răsărind luna, se întoarse la Prințul Fericit.

— Ai ceva vești de trimis în Egipt? Sunt gata de plecare! îi strigă el.

— Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, îl rugă Prințul, n-ai vrea să mai rămâi încă o noapte cu mine?

— Dar sunt așteptat în Egipt, îi răspunse Rândunelul. Măine, prietenele mele or să-și ia zborul către a doua Cataractă. Acolo hipopotamul își face culcuș în păpurișuri și pe un tron măreț de granit stă însuși Memnon-zeul. Veghează toată noaptea puzderia de stele și când luceafărul dimineții se ivește, el trage doar un chiot de bucurie și pe urmă rămâne mut. La amiază, leii galbeni coboară până la mal să se adape. Au ochii la fel ca berilul verde, iar urletul lor e mai tunător decât urletul Cataractei.

— Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel, stăruie Prințul, departe, tare departe, peste cetate, zăresc un tânăr Student, într-o mansardă. Stă aplecat deasupra unei mese înțesate cu hârtii și lângă el se veștejește într-un pahar un buchetel de micșunele. Părul îi e inelat și castaniu, buzele roșii ca miezul rodiilor, iar ochii, mari și visători. Încearcă să sfârșească o piesă pentru Directorul Teatrului, dar prea dărdăie de frig ca să mai scrie. În sobă nu e niciun tăciune și foamea îl doboară.

— O să mai rămân cu tine încă o noapte, îi spuse Rândunelul; avea, într-adevăr, inimă bună. Vrei să-i duc altă boabă de rubin?

